Europski parlament
2024-2029

USVOJENI TEKSTOVI

P10_TA(2026)0219

Izvješće Komisije o Bosni i Hercegovini za 2025.

Rezolucija Europskog parlamenta od 17. lipnja 2026. o Izvješću Komisije o Bosni i Hercegovini za 2025. (2025/2251(INI))

Europski parlament,

– uzimajući u obzir Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između Europskih zajednica i njihovih država članica, s jedne strane, i Bosne i Hercegovine, s druge strane[1], koji je stupio na snagu 1. lipnja 2015.,

– uzimajući u obzir Opći okvirni sporazum za mir u Bosni i Hercegovini, parafiran u Daytonu 21. studenoga 1995., a potpisan u Parizu 14. prosinca 1995. (Daytonski mirovni sporazum),

– uzimajući u obzir zaključke predsjedništva sa sastanka Europskog vijeća održanog u Kopenhagenu 21. i 22. lipnja 1993., u kojima su utvrđeni Kopenhaški kriteriji,

– uzimajući u obzir zahtjev Bosne i Hercegovine za članstvo u EU-u podnesen 15. veljače 2016.,

– uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 29. svibnja 2019. naslovljenu „Mišljenje Komisije o zahtjevu Bosne i Hercegovine za članstvo u Europskoj uniji” (COM(2019)0261),

– uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća od 15. prosinca 2022. kojima se Bosni i Hercegovini dodjeljuje status zemlje kandidatkinje za članstvo u EU-u,

– uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća od 22. ožujka 2024. i odluku o otvaranju pristupnih pregovora s Bosnom i Hercegovinom,

– uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/1529 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. rujna 2021. o uspostavi Instrumenta pretpristupne

---

[1] SL L 164, 30.6.2015., str. 2., ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2015/997/oj.

pomoći (IPA III)[2],

– uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2024/1449 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. o uspostavi Instrumenta za reforme i rast za zapadni Balkan[3],

– uzimajući u obzir izjavu sa sastanka na vrhu EU-a i zapadnog Balkana održanom 21. lipnja 2003. u Solunu,

– uzimajući u obzir Izjavu iz Zagreba donesenu na sastanku na vrhu EU-a i zapadnog Balkana održanom 6. svibnja 2020. u Zagrebu, kojom su potvrđeni zajednički prioriteti, uključujući europsku perspektivu regije, jačanje demokracije, vladavine prava i temeljnih prava, kao i potreba za inkluzivnim političkim procesima i međusobnim pomirenjem,

– uzimajući u obzir izjavu sa sastanka na vrhu EU-a i zapadnog Balkana donesenu 17. prosinca 2025. u Bruxellesu,

– uzimajući u obzir zaključke predsjedništva o proširenju od 16. prosinca 2025.,

– uzimajući u obzir Berlinski proces, pokrenut 28. kolovoza 2014.,

– uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 6. listopada 2020. naslovljenu „Gospodarski i investicijski plan za zapadni Balkan” (COM(2020)0641),

– uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 8. studenoga 2023. naslovljenu „Novi plan rasta za zapadni Balkan” (COM(2023)0691),

– uzimajući u obzir Komunikaciju Komisije od 20. ožujka 2024. o reformama i preispitivanjima politika prije proširenja (COM(2024)0146),

– uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 4. studenoga 2025. naslovljenu „Komunikacija o politici proširenja EU-a za 2025.” (COM(2025)0690) i prateći radni dokument službi Komisije naslovljen „Izvješće o Bosni i Hercegovini za 2025.” (SWD(2025)0751),

– uzimajući u obzir Komisijin pregled i procjenu zemalja od 2. lipnja 2025. koji se odnosio na program gospodarskih reformi Bosne i Hercegovine, kao i zajedničke zaključke ekonomskog i financijskog dijaloga s regionalnim partnerima od 13. svibnja 2025.,

– uzimajući u obzir peti sastanak Vijeća za stabilizaciju i pridruživanje

---

2 SL L 330, 20.9.2021., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1529/oj.

3 SL L, 2024/1449, 24.5.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1449/oj.

EU-Bosna i Hercegovina održan 19. srpnja 2023. i osmi sastanak Odbora za stabilizaciju i pridruživanje EU-Bosna i Hercegovina održan 11. rujna 2025.,

– uzimajući u obzir ishode sedme i osme sjednice Parlamentarnog odbora EU-a i Bosne i Hercegovine za stabilizaciju i pridruživanje održanih 17. i 18. rujna 2025. odnosno 11. i 12. ožujka 2026.,

– uzimajući u obzir stručno izvješće od 5. prosinca 2019. o pitanjima vladavine prava u Bosni i Hercegovini,

– uzimajući u obzir 67. i 68. izvješće visokog predstavnika za Bosnu i Hercegovinu upućeno glavnom tajniku UN-a 6. svibnja 2025. i 31. listopada 2025.,

– uzimajući u obzir Rezoluciju Vijeća sigurnosti UN-a 2795 (2025) od 31. listopada 2025., kojom se mandat snaga pod vodstvom EU-a u Bosni i Hercegovini (EUFOR) produljuje do 31. listopada 2026.,

– uzimajući u obzir Rezoluciju Opće skupštine UN-a 78/282 od 23. svibnja 2024., kojom se 11. srpnja proglašava Međunarodnim danom sjećanja na genocid u Srebrenici iz 1995.,

– uzimajući u obzir Ustav Bosne i Hercegovine,

– uzimajući u obzir članke 21. i 22. Povelje Europske unije o temeljnim pravima,

– uzimajući u obzir rezolucije UNESCO-a o pravu na obrazovanje na materinskom jeziku,

– uzimajući u obzir Preporuku Europskog parlamenta od 17. siječnja 2024. Vijeću, Komisiji i potpredsjedniku Komisije / Visokom predstavniku Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku o ulozi preventivne diplomacije u rješavanju zamrznutih sukoba diljem svijeta: propuštena prilika ili promjena za budućnost,

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 11. ožujka 2026. o strategiji proširenja EU-a[4],

– uzimajući u obzir svoje prethodne rezolucije o Bosni i Hercegovini,

– uzimajući u obzir članak 55. Poslovnika,

– uzimajući u obzir izvješće Odbora za vanjske poslove (A10-0165/2026),

A. budući da je Bosna i Hercegovina (BiH) zemlja kandidatkinja koja teži euroatlantskoj integraciji kao putu prema održivome miru, demokraciji i dugoročnom blagostanju; budući da prema nedavnim

---

4 Usvojeni tekstovi, P10_TA(2026)0077.

ispitivanjima javnog mnijenja 70 % građana Bosne i Hercegovine podržava članstvo u EU-u;

B. budući da je agresivni rat Rusije protiv Ukrajine oslabio sigurnosnu situaciju u Europi i dodatno istaknuo strateški položaj zemalja zapadnog Balkana u europskoj sigurnosnoj strukturi; budući da Bosna i Hercegovina održava bliske odnose s NATO-om,

C. budući da se svaka zemlja kandidatkinja ocjenjuje na temelju vlastitih postignuća u ispunjavanju ustanovljenih Kopenhaških kriterija;

D. budući da je proces proširenja mirovni projekt za koji je potrebna funkcionalna, demokratska i multietnička BiH u kojoj svi građani imaju jednaka prava i prilike; budući da kontinuirane blokade i secesionistička retorika narušavaju taj cilj i europsku perspektivu cijele države;

E. budući da pozitivni učinci proširenja mogu biti posebno korisni u pomaganju BiH da prevlada svoje dugotrajne unutarnje izazove;

F. budući da je EU i dalje glavni politički i gospodarski partner zemalja zapadnog Balkana; budući da je EU i dalje najveći trgovinski i investicijski partner BiH;

G. budući da je BiH i dalje pod međunarodnim nadzorom, kako je određeno u okviru Daytonskog mirovnog sporazuma, kojim su okončani aktivni sukobi i uspostavljeni temelji mira u toj zemlji te koji i dalje predstavlja temelj institucionalnog uređenja BiH te je zamišljen kao jamstvo ravnopravnosti triju konstitutivnih naroda te zemlje;

H. budući da je za očuvanje i jačanje mira postignutog Daytonskim mirovnim sporazumom te omogućivanje da BiH postane punopravna i funkcionalna članica EU-a potrebno prijeći na sljedeću fazu post-Daytonskog ustavnog poretka, kojom će se ojačati jedinstvo u toj multietničkoj državi i dati puna prava i odgovornost za postupak odlučivanja isključivo građanima BiH;

I. budući da je u Strateškom kompasu navedeno da je potpora suverenitetu, jedinstvu i teritorijalnoj cjelovitosti BiH od posebnog interesa za sigurnost i stabilnost;

J. budući da je BiH multietnička država na čijem državnom području već stoljećima zajedno žive različite vjere i narodi, u ozračju tolerancije i uzajamnog poštovanja; budući da je jezična i kulturna raznolikost jedno od temeljnih načela EU-a;

K. budući da je početkom veljače 2026. Milorad Dodik posjetio Sjedinjene Američke Države i sastao se s visokim dužnosnicima SAD-a; budući da je nekoliko članova administracije entiteta Republike Srpske uklonjeno s popisa subjekata na koje se primjenjuju sankcije

SAD-a; budući da je entitet Republika Srpska angažirao strana poduzeća za lobiranje i da je prijavljeno da se takvim ugovornim aranžmanima nastoji osigurati međunarodna potpora secesionističkim ciljevima u pogledu statusa entiteta Republike Srpske unutar BiH;

Predanost pristupanju EU-u

1. ponovno snažno potvrđuje svoju potporu pristupanju BiH EU-u na temelju jedinstva, suvereniteta i teritorijalne cjelovitosti; podsjeća da se napredak temelji na zaslugama te je za njegovo postizanje potrebna provedba kontinuiranih i vjerodostojnih reformi radi ispunjavanja Kopenhaških kriterija, zaštite demokratskih institucija, jamčenja demokracije, poštovanja vladavine prava, borbe protiv korupcije i organiziranog kriminala te osiguravanja temeljnih prava i nediskriminacije za sve građane, uključujući konstitutivne narode, bez obzira na etničku, vjersku ili drugu pripadnost;

2. ponovno potvrđuje značaj BiH na zapadnom Balkanu; poziva Komisiju da mobilizira nužne diplomatske, političke i kulturne instrumente kako bi ojačala strateška partnerstva BiH s EU-om i podržala regionalnu integraciju uz potpuno poštovanje suvereniteta i međunarodne suradnje;

3. ističe da EU i dalje mora biti i zahtjevan i pravedan pri procjeni napretka BiH u odnosu na kriterije za pristupanje;

4. podržava postupnu integraciju BiH u određene politike i programe EU-a prije punopravnog članstva, na temelju napretka u području reformi; smatra da takva postupna integracija pruža materijalne koristi građanima BiH, jača njihovo povjerenje u proces pristupanja EU-u i stvara nepovratan zamah prema punopravnom članstvu;

5. potiče političke čelnike BiH da obnove i ponovno potvrde svoju predanost strateškom cilju pristupanja EU-u i provedu već dugo potrebne reforme i korake koje je utvrdila Komisija, i to na vjerodostojan, sadržajan i pravodoban način, bez daljnje odgode i političkih blokada, te da pritom zajamče da aktivnosti usmjerene na pristupanje doprinose političkoj koheziji i ne pogoršavaju unutarnje podjele, s ciljem otvaranja pristupnih pregovora čim se vjerodostojno ispune potrebni preduvjeti;

6. poziva na prekid opstrukcionizma, politički motiviranih primjena entitetskih veta, kontraproduktivne retorike i taktika koje uzrokuju podjele, otežavaju napredak i preusmjeravaju pažnju s reformi povezanih s EU-om; potiče sve čelnike da se konstruktivno angažiraju kako bi se ostvarile težnje građana i prevladao zastoj; naglašava da napredak BiH na pristupnom putu u konačnici ovisi o političkoj volji i odgovornosti vlasti na svim razinama upravljanja; podsjeća da su politički akteri BiH prethodno pokazali svoju sposobnost postizanja konsenzusa i provedbe ključnih reformi;

7. ističe ključnu ulogu Parlamentarne skupštine BiH u procesu pristupanja; potiče je da prednost da reformama povezanima s EU-om i da se uključi u konstruktivni dijalog kako bi se osigurao djelotvoran i neometan zakonodavni postupak; duboko je šokiran i zabrinut zbog politički motiviranog ometanja i opetovanih blokada koje znatno ometaju funkcioniranje zakonodavnog tijela na državnoj razini i odgađaju donošenje zakonodavstva koje zahtijeva EU; poziva na donošenje zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću BiH i zakona o sudovima, nakon provedbe konstruktivnog i uključivog postupka javne rasprave i uzimajući u obzir preporuke Venecijanske komisije, u skladu s europskim standardima;

8. naglašava da se u državama kandidatkinjama sa složenim ustavnim uređenjem, kao što je BiH, ključne reforme koje utječu na funkcioniranje, neovisnost i nadležnosti institucija na razini države ne smiju požurivati niti se smiju koristiti u političke svrhe; ističe da ubrzani postupci ili pritisak kako bi se zadovoljili politički rokovi ne smiju ugroziti pravnu kvalitetu, institucionalni integritet ni ustavnu diobu vlasti; ističe da se reforme koje umanjuju djelotvornost središnjih institucija ne mogu smatrati napretkom na putu prema članstvu u EU-u;

9. poziva Vijeće ministara BiH da brzo imenuje glavnog pregovarača za pregovore o pristupanju BiH EU-u, u skladu s nedavnim presudama Ustavnog suda BiH te uz puno poštovanje ustavnih nadležnosti i pravnog poretka BiH; potiče vlasti BiH da se koordiniraju na svim razinama radi usklađivanja s pravnom stečevinom EU-a;

10. poziva BiH da prije uspostave domaćeg okvira za pregovore o pristupanju EU-u revidira Odluku o sustavu koordinacije procesa europske integracije kako bi se zajamčio funkcionalniji, učinkovitiji, transparentniji i odgovorniji sustav, među ostalim usklađivanjem glasačkih prava s ustavnim nadležnostima, uvođenjem mehanizama odgovornosti i jasnih kriterija za imenovanja te usvajanjem nacionalnog programa za usvajanje pravne stečevine ili jednakovrijednog programa integracije kao plana djelovanja za postupak pristupanja;

11. poziva vlasti BiH da zajamče da uvođenje domaćeg okvira za pregovore o pristupanju EU-u bude transparentno i uključivo i da podrazumijeva smislene mehanizme za dijalog s civilnim društvom i socijalnim partnerima;

12. žali zbog toga što su i dalje raširene političke podjele, govor mržnje, uključujući poticanje na etničku, vjersku i rasnu netoleranciju, poricanje genocida i drugih ratnih zločina, veličanje ratnih zločinaca, secesionistički napori od strane vodstva entiteta Republike Srpske i zarobljavanje države, što, desetljećima nakon završetka rata, narušava povjerenje javnosti, ubrzava odljev mozgova i paralizira državu;

13. prima na znanje odluke skupštine entiteta Republike Srpske o stavljanju izvan snage zakona koje je Ustavni sud BiH proglasio neustavnima; osuđuje kontinuiranu huškačku i omalovažavajuću retoriku i secesionističke politike koje provodi formalno i de facto vodstvo entiteta Republike Srpske, neprijateljsko ponašanje javnih dužnosnika prema visokim javnim dužnosnicima, organizacijama civilnog društva, političkoj oporbi i drugim neovisnim glasovima u društvu, kao i proslavu takozvanog Dana Republike Srpske, koji oslabljuju BiH i potkopavaju njezin put pristupanja te predstavljaju izravno kršenje Daytonskog mirovnog sporazuma;

14. osuđuje kontinuiranu suradnju vlasti entiteta Republike Srpske s ruskim službenim i sankcioniranim subjektima, ističući rizike za sigurnost i stabilnost BiH; potiče sve političke aktere u entitetu Republici Srpskoj da se konstruktivno angažiraju u okviru državnih institucija i prednost daju nužnim reformama za europski put BiH; oštro osuđuje sve lobiranje koje provodi vlada entiteta Republike Srpske, a koje je usmjereno na osiguravanje međunarodne potpore za njezino odcjepljenje ili osporavanje mandata visokog predstavnika jer se tim djelovanjem izravno krši Ustav BiH i jer je ono u suprotnosti sa suverenitetom, teritorijalnom cjelovitošću i europskim putem te države;

15. poziva Vijeće i Komisiju da razmotre sve dostupne alate, uključujući ciljane mjere ograničavanja u okviru postojećeg okvira sankcija EU-a za BiH i njegovih uzastopnih produljenja, protiv pojedinaca odgovornih za ozbiljno i trajno ometanje demokratskih institucija, procesa reformi, teritorijalne cjelovitosti i procesa integracije s EU-om; ističe da takve mjere moraju biti razmjerne, reverzibilne i osmišljene tako da ne utječu na stanovništvo;

16. potiče Komisiju da poveća svoj angažman na terenu u cilju promicanja dijaloga, izgradnje povjerenja i unapređenja regionalne integracije;

17. pozdravlja nastavak potpune formalne usklađenosti BiH sa zajedničkom vanjskom i sigurnosnom politikom EU-a, uključujući sankcije nakon početka ruskog agresivnog rata protiv Ukrajine, te poziva na stvarnu provedbu i izvršenje sankcija od strane svih političkih aktera; pozdravlja nastavak sudjelovanja BiH u operacijama EU-a i upravljanju krizama;

18. pozdravlja činjenicu da je Vijeće ministara BiH jednoglasno usvojilo Program reformi Bosne i Hercegovine za 2025. i pozdravlja kontinuirani angažman BiH u okviru NATO-ova Partnerstva za mir; potiče institucije u državi da i dalje provode prioritete i obveze koji proizlaze iz te suradnje kako bi se ojačali kapaciteti institucija, sigurnosna suradnja i euroatlantska integracija te ojačala obrambena pripravnost te zemlje;

19. ponavlja svoju potporu Uredu visokog predstavnika i EUFOR-ovoj operaciji Althea te, iako žali zbog kontinuiranog oslanjanja BiH na te institucije, prepoznaje njihovu ključnu ulogu u očuvanju mira i stabilnosti u BiH i regiji te podržava njihove mandate sve dok se ne uspostave strukture odgovornosti na nacionalnoj razini; žali zbog kontinuirane potrebe za obnovom mandata EUFOR-ove operacije Althea više od 30 godina nakon Daytonskog mirovnog sporazuma i apelira na BiH da ispuni zakašnjelu obvezu iz programa 5+2 kako bi se otvorio put za okončanje međunarodnog nadzora; poziva sve prihvatljive države članice da pojačaju svoje sudjelovanje u mirovnim misijama EU-a, kao što je EUFOR-ova operacija Althea u BiH; naglašava da je važno održavati adekvatne razine snaga i informiranosti o stanju, uključujući praćenje razvoja političkog i sigurnosnog okruženja; ističe da je ta misija i dalje jedan od ključnih čimbenika za stabilizaciju države;

20. žali zbog ostavke visokog predstavnika Christiana Schmidta i naglašava da bi se svaka buduća tranzicija u vezi s Uredom visokog predstavnika trebala temeljiti na potpunom poštovanju ustavnog poretka, suvereniteta i teritorijalne cjelovitosti BiH, uz istodobno podupiranje većeg sudjelovanja na lokalnoj razini i institucionalne odgovornosti za napredak na europskom putu te zemlje; ističe da bi, s obzirom na znatan financijski doprinos EU-a, svaki budući visoki predstavnik trebao biti imenovan iz države članice EU-a i djelovati na temelju jasnog plana za postupno zatvaranje Ureda visokog predstavnika i prijenos odgovornosti na posebnog predstavnika EU-a; naglašava da takva ostavka ne smije biti povezana sa stavljanjem izvan snage zakonodavstva donesenog kao odgovor na secesionističke radnje ili neustavne mjere koje promiče Milorad Dodik niti smije biti uvjetovana time;

21. i dalje je zabrinut zbog zlonamjernih dezinformacija i pokušaja inozemnog upletanja aktera iz trećih zemalja u BiH, čiji je cilj poticati neslaganje, nasilje i međuetničke napetosti te destabilizirati BiH i njezin put prema pristupanju; posebno je zabrinut zbog kontinuiranih operacija dezinformiranja koje potječu iz Rusije i Srbije, a usmjerene su općenito na zapadni Balkan, i koje također potiču domaći akteri, kao i onih koje (u manjoj mjeri) potječu iz Turske, Irana i drugih zemalja Perzijskog zaljeva; također izražava zabrinutost zbog sve većeg gospodarskog i političkog utjecaja Kine u toj regiji, posebno putem strateške infrastrukture i pozajmljivanja; poziva BiH da poduzme odlučne korake za suzbijanje tih prijetnji i jačanje društvene otpornosti, među ostalim radom usmjerenim na usklađivanje s Aktom o digitalnim uslugama[5], kako bi se razvile strategije, kapaciteti i koordinacijski mehanizmi za reagiranje na

---

[5] Uredba (EU) 2022/2065 Europskog parlamenta i Vijeća od 19. listopada 2022. o jedinstvenom tržištu digitalnih usluga i izmjeni Direktive 2000/31/EZ (Akt o digitalnim uslugama) (SL L 277, 27.10.2022., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj).

rizike povezane s izborima i druge rizike u digitalnom informacijskom prostoru, u skladu s ciljevima Europskog štita za zaštitu demokracije; poziva BiH da dodatno razvije i provede sveobuhvatne i uključive inicijative za medijsku pismenost u cijelom obrazovnom sustavu;

22. naglašava važnost strateške komunikacije o koristima članstva u EU-u; poziva Europsku službu za vanjsko djelovanje i Delegaciju EU-a u BiH da povećaju napore u tom pogledu i da pojačaju mjere pomoći koje financira EU za potporu demokratskoj otpornosti i integritetu informacija; ističe ključnu ulogu organizacija civilnog društva u promicanju javnog diskursa o integraciji u EU uživo, suzbijanju dezinformacija i olakšavanju informirane javne rasprave te poziva Komisiju i države članice EU-a da ih uključe u strateške komunikacijske napore;

23. podsjeća da na cijelom zapadnom Balkanu sigurnost i stabilnost još uvijek nisu zagarantirani te da postoji rizik od potencijalnog učinka prelijevanja uzrokovanog trenutačnim pogoršanjem sigurnosne situacije u Europi; ističe potrebu za proaktivnom borbom protiv propagande zlonamjernih aktera u regiji, kojom se nastoje podrivati interesi i vrijednosti EU-a;

24. pozdravlja angažman BiH u Parlamentarnom odboru EU-a i BiH za stabilizaciju i pridruživanje, čime se ispunjava jedan od 14 ključnih prioriteta koje je utvrdila Komisija;

25. poziva Europsku komisiju i Vijeće ministara Bosne i Hercegovine da se u potpunosti pridržavaju Odluke Vijeća (EU) 2015/1900 od 5. listopada 2015.[6], a posebice odredaba koje se odnose na sastav i zastupanje članova Odbora za stabilizaciju i pridruživanje, te da zajamče njezinu potpunu i djelotvornu provedbu u praksi;

Demokracija i vladavina prava

26. žali zbog činjenice da politički akteri u BiH još nisu proveli potrebne ustavne i izborne reforme kako bi se osiguralo da svi građani mogu ostvariti svoja politička prava na jednakoj osnovi; ponovno poziva BiH da se uskladi s Europskom konvencijom o ljudskim pravima i provede relevantne presude Ustavnog suda BiH i Europskog suda za ljudska prava s ciljem potpunog uklanjanja nejednakosti i diskriminacije; poziva sva politička tijela i predstavnike institucija da

---

6 Odluka Vijeća (EU) 2015/1900 od 5. listopada 2015. o utvrđivanju stajališta koje treba zauzeti u ime Europske unije u Vijeću za stabilizaciju i pridruživanje osnovanom Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju između Europskih zajednica i njihovih država članica, s jedne strane, i Bosne i Hercegovine, s druge strane, u vezi s Odlukom Vijeća za stabilizaciju i pridruživanje o donošenju svojeg poslovnika (SL L 277, 22.10.2015., str. 17., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2015/1900/oj).

rade na uvođenju potrebnih promjena u okviru istinskog dijaloga te uključivog procesa i sveobuhvatnog savjetovanja s građanima, civilnim društvom, neovisnim stručnjacima i svim relevantnim dionicima u zemlji kako bi se omogućila održiva pretvorba Daytonskog mirovnog sporazuma u ustav, potpuno u skladu s europskim standardima i načelima, kako bi se osigurao funkcionalan, odgovoran, reprezentativan i iz naroda legitiman sustav upravljanja; ponavlja da nijedna izborna reforma ne smije produbiti ni učvrstiti etničke podjele;

27. potiče vlasti BiH da bez daljnje odgode provedu međunarodne preporuke za jačanje integriteta, vjerodostojnosti i transparentnosti izbornog postupka, među ostalim tijekom predizborne faze, posebno u pogledu financiranja stranaka i kampanja, političkog oglašavanja i provedbe kampanja, zaštitnih mjera protiv manipulacije i dezinformacija u informacijama koje se šire u javnosti, registracije stranaka, mjera za osiguravanje rodne ravnopravnosti i odredbi povezanih s modernim izbornim tehnologijama, kao što su biometrijska identifikacija birača i provjera glasačkih listića; poziva na održivo financiranje Središnjeg izbornog povjerenstva;

28. poziva vlasti BiH da zajamče politički neovisno imenovanje i djelotvornu provjeru predsjednika i zamjenika predsjednika biračkih odbora kako bi se spriječilo zaobilaženje pravila o nepristranom vodstvu biračkih odbora, da redovito revidiraju registre birača i nepravilnosti povezane s izlaznošću te da zajamče pravodobnu istragu i djelotvorno sankcioniranje izbornih prijevara, među ostalim krađe identiteta, krivotvorenih potpisa i nevjerodostojnih obrazaca izlaznosti, kao i uravnoteženu medijsku pokrivenost i djelotvoran nadzor nad javnom radiotelevizijom tijekom izbornih kampanja;

29. naglašava da, iako je decentralizacija kompatibilna s članstvom u EU-u, BiH treba uskladiti svoj ustavni okvir sa standardima EU-a i presudama Europskog suda za ljudska prava i Ustavnog suda BiH te osigurati da njezine institucije djelotvorno funkcioniraju kako bi u potpunosti preuzele obveze članstva u EU-u i koristile svim građanima, među ostalim većom razinom pravne sigurnosti u raspodjeli nadležnosti, djelotvornim kapacitetom na državnoj razini za koordinaciju, usvajanje, provedbu i izvršavanje pravne stečevine EU-a te institucijskim aranžmanima koji mogu spriječiti trajne zastoje i zloporabu mehanizama veta;

30. apelira na sva tijela vlasti, posebno ona iz entiteta Republike Srpske, da poštuju i provode presude Ustavnog suda BiH i da poštuju ustavni poredak te da bez odgode imenuju suce iz entiteta Republike Srpske koji nedostaju u Ustavnom sudu BiH;

31. ističe središnju ulogu vladavine prava u demokratskoj preobrazbi; poziva na hitnu reformu pravosuđa kako bi se ojačala neovisnost, profesionalnost, odgovornost i učinkovitost pravosuđa, među ostalim

s pomoću pravnog okvira kojim se jačaju integritet, neovisnost, financijska stabilnost i funkcioniranje te transparentnost Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća te se utvrđuju zaštitne mjere za imenovanja, sukob interesa, imovinske kartice i izjave o interesima te ograničenja trajanja mandata; ističe da bi se sva imenovanja u sustavu pravosuđa u BiH trebala temeljiti na zaslugama, kompetencijama i stručnim kvalifikacijama;

32. sa zabrinutošću primjećuje ograničen napredak postignut u borbi protiv raširene korupcije i sve većih znakova zarobljavanja države, što je strukturni problem duboko ukorijenjen u vrlo složenom sustavu upravljanja u toj državi utemeljenom na etničkom podrijetlu; potiče političke vlasti da poduzmu hitne i konkretne mjere na državnoj razini i razini entiteta te da ojačaju suradnju između antikorupcijskih tijela, policije i državnog odvjetništva kako bi se moglo djelotvornije boriti protiv korupcije i zarobljavanja države i tako vratiti povjerenje javnosti i preokrenuti odljev mozgova; poziva na neovisne i transparentne daljnje pravosudne postupke, pri čemu pravosuđe treba zaštititi od političkog upletanja, zastrašivanja i selektivnog izvršavanja;

33. poziva sve razine vlasti u BiH da usklade svoje pravne i institucijske okvire za zaštitu zviždača s relevantnom pravnom stečevinom EU-a te da ih u potpunosti provedu u praksi; nadalje poziva tijela na svim razinama da osiguraju stručno postupanje, utemeljeno na pravima i bez zastrašivanja, s osobama koje prijavljuju nepravilnosti, među ostalim kroz sustavnu obuku i senzibilizaciju javnih službenika koji zaprimaju i obrađuju prijave, kako bi se spriječile prakse koje narušavaju povjerenje u mehanizme prijavljivanja, uključujući dovođenje motiva zviždača u pitanje; potiče vlasti BiH na svim razinama da poboljšaju i u potpunosti provedu pravila o sukobu interesa;

34. poziva BiH da ukloni sustavne nedostatke u borbi protiv organiziranog kriminala poboljšanjem operativne suradnje među državnim i entitetskim tijelima kaznenog progona, njihovih istražnih sposobnosti, istraga, zapljene i oduzimanja imovine te borbom protiv zarobljavanja države; pozdravlja operacije izvršavanja zakonodavstva koje podupire Europol; zabrinut je zbog toga što su politički i pravni sustav izloženi infiltraciji kriminala;

35. apelira na BiH da ispravi nedostatke u svojim okvirima za sprečavanje pranja novca i financiranja terorizma kako bi izbjegla uvrštavanje na sivi popis, među ostalim usvajanjem nužnih internih akata potrebnih za djelotvornu provedbu zakona za sprečavanje pranja novca i financiranja terorizma te brzom uspostavom registara stvarnog vlasništva za pravne osobe, posebice osiguravanjem hitnog djelovanja entiteta i distrikta Brčko, u cijelosti u skladu s pravnom stečevinom EU-a i preporukama MONEYVAL-a;

36. poziva BiH da se uskladi s viznom politikom EU-a i da u međuvremenu uvede dodatne sigurnosne mjere; nadalje, poziva BiH da poboljša sigurnost granica i upravljanje migracijama, u potpunosti u skladu sa standardima ljudskih prava i međunarodnim pravom;

37. poziva na snažnu i učinkovitu javnu upravu te profesionalnu i depolitiziranu javnu službu s imenovanjima isključivo na temelju zasluga, na jačanje kapaciteta za koordinatore reformi na razini entiteta i na lokalnoj razini, s obzirom na to da su oni prva kontaktna točka za građane, na koordinaciju politika diljem zemlje i na digitalizaciju javne uprave kako bi se smanjilo politiziranje i neučinkovitost;

38. naglašava da su potrebni dodatni napori u provedbi reformi upravljanja javnim financijama i javne uprave, kao i u rješavanju stalnih ograničenja u području administrativnih kapaciteta kroz kontinuirano ulaganje EU-a u visokokvalitetne okvire za razvoj kapaciteta i razmjenu znanja, utemeljene na postojećim modelima dobre prakse europskih i međunarodnih partnera; poziva sve razine vlasti u BiH, a posebno izvršnu vlast, da zajamče transparentnost i javni pristup informacijama u svim koracima odlučivanja, uključujući pravodobnu objavu nacrta akata i povezanih dokumenata, kao i tablice podudarnosti s pravnom stečevinom EU-a, te konstruktivnu javnu raspravu u skladu s europskim standardima otvorene uprave i odgovornosti;

39. ističe ključnu ulogu koju organizacije civilnog društva imaju u procesu proširenja i promicanju demokracije, pluralizma, dobrog upravljanja i društvenog napretka; naglašava da se u svim fazama procesa pristupanja mora zajamčiti konstruktivno, strukturirano i trajno sudjelovanje organizacija civilnog društva s dokazanim rezultatima i sektorskim stručnim znanjem; poziva sve razine vlasti u BiH da ojačaju transparentnost, odgovornost i integritet javnog financiranja organizacija civilnog društva, među ostalim putem obveznih javnih poziva na podnošenje ponuda, jasnih i mjerljivih kriterija za dodjelu, proaktivnog objavljivanja podataka o primateljima i dodijeljenim sredstvima, uvođenja javnih registara bespovratnih sredstava i putem zaštitnih mjera protiv sukoba interesa, političkog utjecaja i zloporabe sredstava u stranačke svrhe ili svrhe kampanja; poziva vlasti BiH i Komisiju da zajamče veća, transparentna i održiva financijska sredstva za civilno društvo, uključujući inicijative čiji je cilj uklanjanje društvenih podjela, poticanje pomirenja i jačanje međuetničkog dijaloga;

Temeljne slobode i ljudska prava

40. naglašava da su slobodni i pluralistički mediji temelj demokracije; zabrinut je zbog stalnog manjka financijskih sredstava za javnu radioteleviziju BiH; poziva nadležna tijela da izvrše pravomoćne sudske presude izdane u Banjoj Luci u vezi s dugovanjem javne

radiotelevizije RTRS prema BHRT-u te ponovno poziva Parlamentarnu skupštinu BiH da usvoji održiv dugoročan pravni okvir za financiranje svih triju javnih radiotelevizija u državi, uz istodobno osiguravanje transparentnosti vlasništva nad medijima; podsjeća da je javna radiotelevizija u BiH imala ključnu ulogu kao alat za ujedinjenje države nakon rata; poziva na proizvodnju i emitiranje programa na službenim jezicima BiH;

41. žali zbog sve lošijeg stanja u području slobode medija u toj zemlji; poziva BiH da zaštiti javne medije od političkog utjecaja, uskladi entitetske zakone s državnim zakonima i uvede pravila o transparentnosti u području vlasništva nad medijima i javnom oglašavanju; potiče BiH da ubrza donošenje Zakona o elektroničkim komunikacijama, u skladu s Aktom o digitalnim uslugama i novim Europskim aktom o slobodi medija[7]; osuđuje kontinuirano širenje ruskih dezinformacija u entitetu Republici Srpskoj;

42. oštro osuđuje napade, prijetnje, zastrašivanje, politički pritisak, ponovno uvođenje i primjenu odredaba o kaznenom djelu klevete i strateške tužbe protiv javnog djelovanja usmjerene protiv novinara, medijskih djelatnika te drugih boraca za ljudska prava i aktivista, posebno od strane visokopozicioniranih političkih ličnosti i drugih moćnih aktera; potiče BiH da primjenjuje politiku nulte stope tolerancije i zajamči da se ne umanjuje ozbiljnost tih slučajeva; poziva vlasti da usvoje pravni okvir za djelotvornu obranu od strateških tužbi usmjerenih protiv javnog djelovanja; poziva BiH da zajamči slobodu i sigurnost novinara te da radi na suzbijanju napora kojima se nastoji ograničiti njihovo slobodno obavljanje aktivnosti; također osuđuje napade na zastupnike u Europskom parlamentu, povjerenike EU-a, dužnosnike EU-a i Ured visokog predstavnika;

43. poziva BiH da uskladi pravni okvir i okvir politika u pogledu slobode izražavanja i govora mržnje na svim razinama vlasti, potpuno u skladu s europskim i međunarodnim standardima ljudskih prava, s ciljem postizanja primjerene ravnoteže između zaštite slobode izražavanja te sprječavanja i kaznenog progona govora mržnje, među ostalim otklanjanjem postojećih nedostataka u pravnom okviru Federacije BiH; poziva na borbu protiv govora mržnje u javnim medijima;

44. poziva BiH da u potpunosti zaštiti slobodu okupljanja i udruživanja diljem zemlje; poziva vlasti entiteta Republike Srpske da poštuju presudu Ustavnog suda kojom se stavlja izvan snage zakon ruskog stila o „stranim agentima” te da se suzdrže od ponovnog uvođenja sličnih mjera i napada na temeljna prava i slobode; naglašava da su

---

[7] Uredba (EU) 2024/1083 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. travnja 2024. o uspostavi zajedničkog okvira za medijske usluge na unutarnjem tržištu i izmjeni Direktive 2010/13/EU (Europski akt o slobodi medija) (SL L, 2024/1083, 17.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj).

potrebni strože izvršavanje sudskih presuda i dekriminalizacija klevete u BiH;

45. poziva vlasti BiH da ojačaju pravnu i institucijsku zaštitu boraca za ljudska prava i omoguće sigurno okruženje koje im omogućuje obavljanje posla;

46. osuđuje napade, diskriminaciju i govor mržnje usmjerene protiv manjina te poziva na brze i djelotvorne pravne radnje; poziva BiH da se u potpunosti pridržava svojeg Ustava, poštuje načela jednakosti, nediskriminacije i multietničke naravi države te da donese strategiju na razini cijele države kako bi se osigurala pravedna i razmjerna zastupljenost svih građana, uključujući manjine, u javnoj upravi i ustanovama u javnom vlasništvu, kao i njihovo potpuno sudjelovanje u javnom i političkom životu, u skladu s demokratskim standardima i obvezama BiH u pogledu europske integracije;

47. poziva BiH da poništi amandmane svojeg Kaznenog zakona iz ožujka i lipnja 2025., koji se odnose na isključivanje rodnog identiteta kao zaštićene značajke transrodnih pojedinaca odnosno isključivanje istospolnih parova iz zaštite od nasilja u obitelji;

48. poziva vlasti BiH da poduzmu potrebne korake za dobivanje statusa promatrača u radu Agencije Europske unije za temeljna prava s ciljem veće usklađenosti s pravnom stečevinom EU-a u području temeljnih prava, boljeg oblikovanja politika na temelju dokaza i prikupljanja podataka te unaprijeđene suradnje u području temeljnih prava;

49. poziva na jačanje neovisnosti, djelotvornosti i vidljivosti Institucije ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine, uključujući proaktivniji pristup ozbiljnim i sustavnim kršenjima ljudskih prava i djelotvornije daljnje postupanje u skladu s njegovim preporukama;

50. poziva na ulaganje većih napora u pogledu rodne ravnopravnosti i povećanja sudjelovanja žena u javnom i političkom životu; potiče BiH da ojača odgovore institucija na rodno uvjetovano nasilje; pozdravlja zakonodavni napredak u entitetu Federaciji BiH; izražava zabrinutost zbog nedosljednog i fragmentiranog odgovora vlasti BiH na slučajeve rodno uvjetovanog nasilja; potiče vlasti da riješe problem rodno uvjetovanog nasilja kao strukturnog pitanja; ističe važnost slobodnog i neometanog pristupa uslugama u području spolnog i reproduktivnog zdravlja u cijeloj državi;

51. podsjeća da, iako je u studenome 2013. BiH ratificirala Istanbulsku konvenciju Vijeća Europe, čime je preuzela pravnu obvezu sprječavanja i borbe protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji, njezina je provedba i dalje nedosljedna; poziva BiH da ojača trenutačne napore usmjerene na poboljšanje zaštite žrtava, bolju policijsku obuku, koordinaciju institucijskih odgovora i otklanjanje

nedostataka u kaznenom progonu počinitelja rodno uvjetovanog nasilja i nasilja u obitelji, posebice u ruralnim područjima;

52. potiče dugoročna rješenja za razvoj uključivog, ravnopravnog i depolitiziranog kvalitetnog obrazovanja, uz promicanje razumijevanja i pomirenja, kao i osiguravanje prava na obrazovanje na materinskom jeziku; potiče razvoj nediskriminatornog obrazovanja o povijesti utemeljenog na povijesnim činjenicama i poštovanju demokratskih vrijednosti u cilju jačanja uzajamnog razumijevanja i borbe protiv diskriminacije; poziva EU da aktivno podupire taj proces; ponovno poziva na to da se stane na kraj praksi „dviju škola pod jednim krovom”; naglašava važnost zaštite kulturnog i jezičnog izričaja za svakoga u BiH; napominje da bi se pri donošenju programa i kurikuluma trebala poštovati kulturna i jezična raznolikost zemlje;

53. podsjeća da bi BiH trebala preuzeti potpunu odgovornost za upravljanje migracijama, djelotvorno provoditi zakon o graničnoj kontroli, poboljšati koordinaciju i podjelu odgovornosti među svim razinama vlasti, osigurati dovoljan broj osoblja granične policije te omogućiti dostupne, učinkovite i pravedne postupke azila, uz potpuno poštovanje ljudskih prava i međunarodnih standarda zaštite; prima na znanje početak rada EU-ova sustava ulaska/izlaska (EES), kojim se jača nadzor vanjskih granica; poziva vlasti BiH da osiguraju potpunu pripravnost i usklađenost s tehničkim zahtjevima i zahtjevima za zaštitu podataka koji proizlaze iz EES-a; poziva Komisiju da pronađe rješenja za izazove koje nova pravila EU-a o EES-u predstavljaju za vozače kamiona iz BiH i drugih zemalja zapadnog Balkana;

Dobrosusjedski odnosi i pomirenje

54. pozdravlja aktivnu ulogu BiH u regionalnoj suradnji; ističe da su dobrosusjedski odnosi ključan element procesa proširenja EU-a i puta svake zemlje prema pristupanju;

55. naglašava važnost pomirenja u BiH i potiče vlasti da osiguraju pristup istini, pravdi i obeštećenju, uključujući pravnu zaštitu i odštetu za civilne žrtve ratnih zločina, te da na razini države usvoje zakon kojim se jamči zaštita i priznavanje žrtava mučenja; pozdravlja lokalne inicijative za izgradnju mira i sjećanje; poziva na poduzimanje daljnjih aktivnosti u vezi s nestalim osobama, među ostalim putem regionalne suradnje; poziva vlasti na svim razinama da aktivno podržavaju rad žrtava na komemoraciji, posebice u lokalnim zajednicama, jer je to ključna sastavnica pomirenja i sjećanja, te da se suzdržavaju od njegova ometanja;

56. uviđa da se pomirenje mora temeljiti na priznavanju i poučavanju povijesnih činjenica, poštovanju i sjećanju na žrtve, pronalaženju svih nestalih osoba, privođenju svih počinitelja pravdi i poticanju okruženja pomirenja, povjerenja i poštovanja 30 godina nakon

Daytonskog mirovnog sporazuma; ističe da politički akteri i osobe na utjecajnim položajima imaju posebnu odgovornost doprinijeti stvaranju okruženja pogodnog za pomirenje; podsjeća da je važno da svi narodi i pojedinci koji su počinili zločine tijekom ratova na Balkanu priznaju odgovornost za svoja djela kako bi se prevladala prošlost i postiglo pomirenje;

57. ponovno poziva na provedbu dodatnih mjera i konkretnih programa u pogledu održiva povratka izbjeglica i interno raseljenih osoba, pristupa zdravstvenoj skrbi i zapošljavanju, socijalnoj zaštiti i obrazovanju, te na potpuno poštovanje svih njihovih prava na naknadu štete za imovinu koja se ne može vratiti;

58. odbacuje sve diskurse kojima se iskorištavaju etničke napetosti, promiču povijesni revizionizam, poricanje genocida i veličanje ratnih zločinaca, kao i svako javno veličanje fašizma, nacionalnog socijalizma i komunizma, uključujući izvikivanje ustaškog pozdrava „Za dom spremni” na koncertu Marka Perkovića Thompsona u Širokom Brijegu, isticanje četničkih simbola na okupljanju Ravnogorskog pokreta u Višegradu i izjave svrgnutog predsjednika Zastupničkog doma Federacije Dragana Miokovića kojima se opravdavaju zločini koje je počinio jugoslavenski komunistički režim nakon Drugog svjetskog rata, te osporavanje utvrđenih činjenica i neovisnosti i nepristranosti domaćih i međunarodnih sudova ili prikazivanje demokratskih institucija i ustavnih provjera kao nelegitimnih, posebno od strane političkih aktera; podsjeća da takvi diskursi izravno ugrožavaju pomirenje, demokratsku stabilnost i povjerenje javnosti; poziva sve političke aktere u BiH da se suzdrže od retorike koja uzrokuje podjele i huškačke retorike te poziva vlasti da ojačaju stratešku komunikaciju, podrže neovisno provjeravanje činjenica i ulože u medijsku pismenost i građansko obrazovanje, među ostalim na lokalnoj razini, kao dio pristupa demokratskoj otpornosti koji uključuje cijelo društvo; potiče BiH da uskladi državni kazneni zakon o poricanju genocida i veličanju ratnih zločinaca s pravnom stečevinom EU-a;

59. izražava ozbiljnu zabrinutost zbog političkih koncepata i narativa koji se promiču u regiji, a kojima se zagovara prekogranično ujedinjenje ili koordinacija na osnovi etničkog identiteta, uključujući takozvani „srpski svijet”, koji narušavaju suverenitet i teritorijalnu cjelovitost susjednih zemalja i dovode do rizika od destabiliziranja regije; naglašava da su takvi narativi nespojivi s načelima dobrosusjedskih odnosa i procesom pristupanja EU-u; poziva Srbiju i sve zemlje u toj regiji da budu konstruktivno predane stabilnosti i teritorijalnoj cjelovitosti BiH te da aktivno podupiru put BiH prema pristupanju;

60. potiče BiH da u praksi provede revidiranu nacionalnu strategiju za ratne zločine i dodatno ojača regionalnu pravosudnu suradnju, među ostalim u pogledu izručenja osumnjičenika;

61. podsjeća na važnost punog pristupa arhivima bivše jugoslavenske tajne službe (UDBA) i protuobavještajne službe Jugoslavenske narodne armije (KOS), uključujući one koji se čuvaju u Sarajevu, Banjoj Luci i posebice u Beogradu; poziva vlasti da formalno zatraže, a srbijanske vlasti da bez odgode odobre, puni pristup i, kada je primjereno, prijenos relevantnog arhivskog materijala; naglašava da se svakim odbijanjem ili odlaganjem narušavaju odgovornost, pravda za žrtve i pomirenje u regiji;

62. naglašava važnost preventivne diplomacije u BiH; poziva Europsku službu za vanjsko djelovanje da poveća razvoj vještina među svojim osobljem kako bi bolje razumjeli lokalni povijesni, kulturni i vjerski kontekst, kako je istaknuto u izvješću o ulozi preventivne diplomacije koje je Europski parlament usvojio u siječnju 2024.;

Socioekonomske reforme

63. pozdravlja program reformi BiH i poziva na njegovu brzu provedbu, kao i na brzo objavljivanje na službenim jezicima BiH i predstavljanje javnosti na pristupačan i transparentan način; podsjeća da BiH i dalje može koristiti dodijeljena sredstva u iznosu od 976,6 milijuna EUR; ističe da je politička volja za provedbu reformi ključna za osiguranje sredstava i sprječavanje njihove preraspodjele; ističe da bi propušteni rokovi i izostanak napretka mogli dovesti do zaostajanja BiH za drugim zemljama proširenja u pogledu gospodarske konvergencije i integracije u EU, kao i uskratiti građanima znatne socioekonomske koristi; žali zbog činjenice da je 10 % sredstava, odnosno više od 100 milijuna EUR, trajno izgubljeno zbog početnih kašnjenja političkih vlasti u podnošenju programa reformi; poziva na brzu ratifikaciju financijskog sporazuma i sporazuma o zajmu;

64. naglašava da svako oslobađanje i isplata tih sredstava moraju i dalje biti strogo uvjetovani postizanjem jasnih, mjerljivih i provjerljivih ključnih etapa u području vladavine prava, demokratskog funkcioniranja institucija, temeljnih sloboda i socioekonomskih reformi; poziva na stvarno sudjelovanje Parlamentarne skupštine BiH, lokalnih i regionalnih vlasti, socijalnih partnera i civilnog društva u praćenju provedbe programa reformi i nadzoru nad upotrebom sredstava EU-a, u skladu s načelom uključivog partnerstva;

65. potiče BiH da uspostavi institucionalni okvir za upravljanje sredstvima EU-a, uključujući imenovanje nacionalnog koordinatora za Instrument za reforme i rast, uspostavu pomoćnih struktura nužnih za provedbu programa reformi, određivanje jedinstvene kontaktne točke za svaku reformu radi usklađene i koordinirane provedbe na različitim razinama vlasti te imenovanje direktora Direkcije za europske integracije kao nacionalnog koordinatora za instrument IPA III, u skladu s prijašnjim praksama; poziva na bolje

iskorištavanje sredstava u okviru instrumenta IPA III u BiH, među ostalim na lokalnoj i regionalnoj razini;

66. smatra da bi se financijskim sredstvima EU-a trebale bolje podupirati demokratske reforme u toj zemlji i stoga poziva na reprogramiranje relevantnih sredstava EU-a kako bi se više sredstava usmjerilo na potporu tehničkoj pomoći za apsorpciju sredstava, reformama pravosuđa i antikorupcijskim mjerama; poziva EU i zemlje zapadnog Balkana da uspostave okvir za plodnu suradnju između Ureda europskog javnog tužitelja (EPPO) i partnera sa zapadnog Balkana kako bi se osiguralo da EPPO može djelotvorno izvršavati svoje nadležnosti;

67. podsjeća da bi financijska sredstva EU-a za projekte u entitetu Republici Srpskoj trebala ostati zamrznuta sve dok Republika Srpska ne preokrene svoje demokratsko nazadovanje;

68. pozdravlja prijedlog Komisije za otvaranje pregovora sa zapadnim Balkanom o pridruživanju režimu EU-a „u roamingu kao kod kuće”, koji će stanovništvu zapadnog Balkana pružiti jednu od najkonkretnijih koristi koju će odmah osjetiti tijekom procesa pristupanja njihove zemlje EU-u;

69. prima na znanje činjenicu da je gospodarstvo BiH otporno, ali se usporava; poziva na održiv fiskalni pristup rješavanju problema ograničenog rasta, poboljšanju konkurentnosti te poslovnog i investicijskog okruženja, osiguravanju pravodobnog donošenja proračuna na državnoj razini, provedbi mjera za rješavanje problema neusklađenosti vještina, odljeva mozgova, demografske krize koja se brzo pogoršava, nezaposlenosti i strategija tržišta rada, podupiranju inovacija, malih i srednjih poduzeća te zelene i digitalne tranzicije te osiguravanju veće transparentnosti, odgovornosti i depolitiziranog donošenja odluka;

70. poziva vlasti BiH da usvoje konkretne mjere za rješavanje problema odljeva mozgova, posebice među mladima, ulaganjem u kvalitetno obrazovanje, dostojanstvena radna mjesta, socijalnu zaštitu i uključive politike, kao i potpunom provedbom Garancije za mlade; naglašava ključnu važnost istinskog socijalnog dijaloga kako bi svi segmenti stanovništva imali koristi od proširenja;

71. apelira na BiH, a posebno parlamente entiteta Federacije i Republike Srpske, da bez odgode dovrši preostale zakonodavne i institucijske korake potrebne za pridruživanje jedinstvenom području plaćanja u eurima kako bi građani i poduzeća iz BiH mogli imati koristi od znatnih ušteda na transakcijskim troškovima;

72. poziva BiH da reformira javnu nabavu u skladu s pravilima EU-a, ojača nadzor, kapacitete i koordinaciju na državnoj razini i razini entiteta te osigura transparentne i konkurentne postupke otporne na korupciju, uključujući strože sankcije, istinski neovisno Tijelo za

reviziju postupaka javne nabave, potpuno funkcionalan sustav elektroničke javne nabave te stroža ograničenja izravnih sporazuma i drugih nekonkurentnih procedura;

Energija, okoliš i povezanost

73. potiče BiH da modernizira svoja pravila o tržištu električne energije i plina u skladu s trećim energetskim paketom EU-a, da osigura transparentnost te da poveže nacionalne energetske sustave s regionalnim mrežama i mrežama EU-a kako bi se povećala učinkovitost i sigurnost; potiče BiH i njezine entitete da iskoriste nisku razinu ovisnosti države o plinu kako bi prešli na dekarbonizirani energetski sustav i izbjegli stvaranje neupotrebljive imovine intenzivnim ulaganjem u veliku novu plinsku infrastrukturu, uz istovremenu diversifikaciju opskrbe plinom s pomoću interkonekcija s državama članicama kako bi se smanjila ovisnost o ruskim fosilnim gorivima;

74. poziva BiH da donese zakon o klimi i strategije za zaštitu okoliša, da se uskladi sa zakonima EU-a o okolišu, osigura strateško i transparentno planiranje ulaganja, uključujući smisleno sudjelovanje javnosti, te poboljša zaštitu biološke raznolikosti i ubrza pravednu zelenu tranziciju; izražava zabrinutost zbog situacije u pogledu napuštenih životinja;

75. poziva sve rudarske subjekte koji djeluju u BiH da se u potpunosti pridržavaju nacionalnog zakonodavstva i da prednost daju zaštiti okoliša i javnom zdravlju;

76. potiče BiH da uvede integrirano upravljanje vodama i otpadnim vodama, djelotvorno sprečavanje poplava i nacionalnu strategiju za borbu protiv onečišćenja zraka, uključujući poštovanje obveza zatvaranja elektrana na ugljen Tuzla 4 i Kakanj 5 i usklađivanje s nacionalnim planom za smanjenje emisija u okviru Ugovora o Energetskoj zajednici;

77. poziva BiH da unaprijedi prometne mreže i prekograničnu suradnju te da ostvari napredak u ključnim regionalnim infrastrukturnim projektima, iskorištavajući u potpunosti dostupne financijske instrumente EU-a; naglašava stratešku važnost aktivnog sudjelovanja BiH u velikim regionalnim projektima međupovezanosti u području prometnih, energetskih i digitalnih mreža na zapadnom Balkanu; naglašava da se tim projektima podupire stvaranje otpornih lanaca opskrbe, smanjuju strateške ovisnosti i daje odlučujući doprinos gospodarskoj konvergenciji, regionalnoj integraciji i otpornosti te prekograničnoj suradnji te zemlje, kao i njezinoj postupnoj integraciji u jedinstveno tržište EU-a; poziva BiH da promiče i projekte usmjerene na vojnu pokretljivost;

°

° °

78. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi potpredsjednici Komisije / visokoj predstavnici Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku, Vijeću, Komisiji, Predsjedništvu Bosne i Hercegovine, Vijeću ministara Bosne i Hercegovine, Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine, vladama i parlamentima entiteta Federacije Bosne i Hercegovine, entiteta Republike Srpske i distrikta Brčko te Uredu visokog predstavnika.